

Моята дъщеря е на шест годинки. Тя още не знае да чете. Буквите, които пише, приличат повече на карикатури. Целият неин живот са игрите с баткото, когато обича както нищо друго га света. Но ето че напоследък в нейната малка главичка се появиха странни мисли. Един ден тя каза на майка си, че не иска да отива вече в градината.

— Защо? — попитала я майка й доста учудена, защото малката обичаше много разходките в градината.

— Защото ще има война — отговорила й тя.

Никои не обърна сериозно внимание. Дъщеря ми обаче започнаше да плаче със сълзи, когато идваше времето за градината. Промени настъпиха и в нейното поведение у дома. Игрите й започнаха да се ограничават в кухнята около бабата. Привързаността й към баткото стана още по-голяма. А в тъмните стаи не смееше да влезе сама — страхувала се от войната.

Един ден тя ме попита:

— Татко, вярно ли, че батко няма да дойде с мене, като стане война?

— Как? Защо няма да дойде с тебе? Кой ти говори такива работи?

— Казаха, че батко бил голям и щял да отиде пеш на село! Само аз с баба съм щяла да отида с камион.

Обърнах се и погледнах сина си. Стана ми тъжно. Вярно, че този батко на дъщеря ми доста порасна. Той стига вече до раменете ми. Но той все пак е моето десетгодишно дете, което до вчера седеше на коленете ми, като отивахме на кино. Погалих го по главата, а той ми каза:

— Да, татко! Аз ще отида пеш!

Вечерта дълго се въртях в леглото. Опасността от войната ми се представи от една друга страна, съвсем непозната за мене. Приказките за войната напоследък станаха толкова обикновено явление, че просто престанаха да засягат нашите чувства. За войната и страшните оръжия, с които ще се води тя, говорехме така, както говорим за Балканската война отпреди петдесет години или за някои от военните преврати в латиноамериканските страни. Толкова много свикнахме с разговорите за нея.

Спомням си, че преди известно време бях с една компания. Седяхме в някаква крайбрежна кръчмица. Часът беше доста напреднал, месецът отдавна се бе скрил и само звездите останаха да трептят в тихите води на морето. Беше една обикновена есенна средиземноморска нощ, една от ония нощи, които зоват човека към хубавото сладко вино и мелодичните гръцки напеви. Обзети от ро-

Ако всеки баща...

Разказ от ПАНОС ПЕОНИДИС

— Те копаха под скалите — каза един, — вероятно там се прибират подводниците им. Никому не е позволено да отива нататък.

— Там са атомните бомби, има хора, които са ги видели — съобщи друг от компанията.

— А ще има ли такъв човек в Кипър, който ще успее да чуе как тези бомби избухват? — опита се някой да се пошегува. Но шегата не предизвика смях.

Хубавото настроение изчезна. Дълго се взирахме към ракетите, които осветяваха небето над рошковите гори по планинските склонове, и броехме по шума кацващите самолети. След това изведнъж всичко отново затихна, ношата сякаш че потъмня още повече и звездите престанаха да трептят във водите на залива.

Управителят на кръчмицата, който дойде, за да ни попита как е настроенето (вероятно, за да вземе нова поръчка), си отиде разочарован от студеното посрещане.

Тръгнахме си. На няколко крачки от кръчмицата се сблъскахме с друга компания от приятели с китари и мандолини. Тръгнахме с тях и след малко съвсем забравихме случилото се. Даже на сбогуване решихме да организираме за следващата неделя екскурзия до античния театър, който се намира в сърцето на базата.

Когато се прибрах, аз гледах далечните светлини на Акротири и с горчивина мислех върху това, колко лесно човек свиква с всичко — даже и със смъртта.

Тази идея за войната, за бомбите и смъртта дойде сега откъм една друга, неочаквана страна. Моята дъщеря съвсем не знаеше какво е това война. Никога не беше чувала свистенето на си-

рените, никога не беше видяла да падат бомби, които прещъцат всичко в пламък и развалини. Тя даже никога не е виждала мъртви хора или дори ранени.

Но ето че този проблем за войната е влязъл в нейния малък живот и по своему започна да я занимава. Само това, че този проблем я занимаваше и че даже успя да наложи промени в нейния живот, в нейните мисли и игри, ми причиняваше болка. Болката ставаше още по-голяма от чувството, че детето ми не можеше да обхване даже и една частица от войната. За малката обявяването на войната означаваше само разделяла при евакуацията с батко. В нейната главичка сигурно се рисуваха такива картини: тя се качва в камион с баба си, батко й иска да отиде с нея, тя плаче, но нищо не може да стане; камионът тръгва и колкото да пиши тя, никои не й дава баткото...

Заспах с тези мисли. И ето в съня с дъщеря ми сме в някаква кола. Карам колата, малката достойно пита за батко си, а аз я убеждавам, че ще го приберем. По едно време виждам сина си да тича подир нас и да вика. Искам да спра, но колата не спира. Тя се носи все по-силно и синът ми тича подир нея с прострени напред ръце. Дъщеря ми пиши за баткото, а аз нищо не мога да направя. Разстоянието между нас се увеличава, а сърцето ми ще се пръсне. Събудих се и почувствувах, че плача със сълзи.

Изтичах при децата и дълго ги прегръщах и целувах. Те се учудиха, но както всички деца, отвърнаха с радост на родителската обич. Синът, даже използвава случая, за да поиска нещо. Дъщеря ми, като по-гальовна, започна да се гуши в мен като котенце. По едно време тя се сети за нещо, обърна се с личице към мене и направо ми каза:

— Татко, нали ще оставиш батко да дойде с мене в камиона, като има война? Не знам как стана. Вдигнах дъщеря си от коленете, поставих я пред себе си, дръпнах батко й до нея и най-сериозно им казах:

— Вижте, какво. Война няма да има! Няма да има война! А ти и батко ти ще бъдете винаги заедно. Винаги!

Не мога да ви опиша радостта на малката. Тя скочи върху мене и лудо започна да ме целува, след това прегърна брат си и почна да целува и него. А после изтича навън, като викаше.

— Мамо, мамо, няма да има война! Татко каза, че няма да има война!

Настъпи неловко мълчание. Бях обещал нещо много голямо... Завис ли то само от мен?

Дъщеря на Паниос
от Панагюрица
Димитър 80

АДЗ.6